

Розділ другий

*у котрому Трістран Торн виростає і дає необачну
обіцянку*

Спливли роки. У призначений час за муrom знову розпочався Чарівний Ярмарок. Маленькому Трістранові Торну було вісім років, і на ярмарок його не взяли. На цей час хлопчика поселили в якихось дуже далеких родичів, за годину шляху від Стіни.

Його сестричці Луїзі, хоч вона була на півроку молодша, на ярмарок піти дозволили — і через це Трістран сильно образився. До того ж Луїза повернулася з ярмарку зі скляною кулею, наповненою блискітками, які спалахували і виблискували у темряві, освітлюючи теплим ніжним світлом дитячу спальню, а Трістран привіз од родичів лише кір.

Незабаром в кицьки Торнів народилося троє кошенят. Двоє були чорно-білі, як вона сама, а третє — зовсім маленьке, з сірувато-блакитною шерстю й очима, що змінювали колір залежно від настрою тварини: від зелено-золотистого до помаранчевого, червоного і навіть бордового.

Блакитне кошеня подарували Трістранові, щоб розрадити смуток за пропущеним ярмарком. Поволі кошеня підросло; це була дуже мила киця. Аж одного разу ввечері вона почала нетерпляче бігати по будинку, дико нявчати і виблискувати очима — яскраво-червоними,

як квіти наперстянки. Коли батько Трістрана повернувся додому після роботи в полі, кішка завила, кинулася йому межі ноги, вискочила за двері й зникла у сутінках.

Вартові біля муру спиняли людей, але не котів; тож Трістран — а йому вже виповнилося дванадцять — назажди попрощався з блакитною кицькою. Його смуток був безмежний. Однієї ночі до нього в спальню прийшов батько, сів на край синового ліжка, і сухо сказав:

— Там, за муром, їй буде краще. Там її справжня рідня. А ти, хлопче, не хнюпся.

Мати Трістранові нічого про це не сказала — та й взагалі вона рідко з ним розмовляла. Інколи хлопчик помічав, що вона уважно до нього придивляється, мовби намагаючись знайти у його зовнішності відповідь на якусь загадку.

Це було одним із приводів для жартиків сестрички Луїзи. Дорогою до школи вона нерідко дражнила його — наприклад, чіплялася до форми вух (праве Трістранове вухо було трохи загострене і щільно прилягало до голови, а ліве — ні) або до дурниць, які він часом казав. Наприклад, одного разу, повертаючись із сестрою зі школи, він сказав їй, що маленькі пухнасті хмаринки на горизонті — це вівці. Потім Трістран намагався пояснити, що мав на увазі лише зовнішню подібність, що хмари були білі й пухнасті, наче вівці. Усе марно: Луїза сміялася, дражнилася і знущалася з нього, мов маленький гоблін. Більше того: вона розповіла цю історію іншим дітям і підбила їх казати «бе-е-е» щоразу, коли поряд проходить Трістран. Луїза була природжена інтриганка, і ніколи не давала братові спокою.

Школа у селищі була доволі непогана. Класний керівник — пані Черрі — навчила Трістрана Торна користуватися дробами, широтою і довготою. Він знав, як французькою попросити чорнильну ручку тітоньки садівника (або

навіть власної тітоньки), вивчив усіх королів і королев Англії, від Вільгельма Завойовника (1066) до Вікторії (1837). Він любив читати, а писав вишуканим каліграфічним почерком. У селищі рідко бували сторонні люди, та іноді заїжджав один мандрівний крамар, що продавав «вражаючі романи» — історії про страшні вбивства, фатальні зустрічі, таємничі лиходійства і дивовижні втечі. Часто такі крамарі продавали збірники пісень, по два на пенні. Сімейні люди купували їх, збиралися навколо піаніно і хором виконувати пісні на зразок «Стиглої вишні» або «В батьківському саду».

Так минав день за днем, тиждень за тижнем, рік за роком. У віці чотирнадцяти років, в процесі хаотичного поглинання знань з брудних жартів, школярських перешіптувань і непристойних балад, Трістран довідався про секс. Коли йому виповнилося п'ятнадцять, він вивихнув руку, впавши з високої яблуні, що росла навпроти будинку пана Томаса Форестера, а якщо точніше — навпроти вікна спальні Вікторії Форестер. На свій превеликий жаль, Трістран встиг лише на мить розгледіти звабливий силует Вікторії — ровесниці його сестри і, поза всяким сумнівом, найпрекраснішої дівчини на сотні миль навкруги.

На той час, коли Вікторії і Трістранові виповнилося по сімнадцять, він вже вважав її найпривабливішою на всіх Британських островах. Трістран міг навіть стверджувати, що вона була найпрекрасніша в усій Британській Імперії, якщо не в усьому світі, і побив би (або принаймні готовий був побити) кожного, хто посміє з цим сперечатися. Втім, у Стіні важко було б знайти таку людину. Услід за Вікторією часто оберталися голови; ба більше — через неї розбивалися серця.

Яка ж вона була на вигляд? Від матері дівчина успадкувала сірі очі і личко сердечком, а від отця — в'юнке каштанове волосся. Її яскраво-червоні губки були досконалої форми; коли вона говорила, щоки мило рум'янилися. Блідий колір шкіри додавав їй чарівності. У шістнадцять років Вікторія раптом вирішила, що хоче працювати у «Сьомій сороці», і через це в неї розгорілася запекла суперечка з матір'ю.

— Я все обговорила з паном Броміосом, — заявила вона, — і він абсолютно не заперечує.

— Мене не цікавить, що там собі думає пан Броміос, — відповідала їй мати, колишня Бріджит Комфрі. — Юній леді таке заняття не пасує.

Весьнєке селище з цікавістю стежило за суперечкою і робило ставки. Вважалося, що з Бріджит Комфрі краще не сперечатися: за словами місцевих, вона була така спритна на язик, що могла зняти ним фарбу з дверей або здерти кору з дуба. Ніхто у селищі не хотів вступати з нею в конфлікт. Подейкували, що швидше мур зрушить з місця, ніж пані Форестер змінить свою думку.

Проте Вікторія Форестер звикла добиватися свого. Якщо решту засобів було вичерпано, вона зверталася з проханням до батька — і той завжди давав згоду. Та цього разу на Вікторію чекала несподіванка: батько погодився з дружиною — сказав, що добре вихованій леді не слід працювати у корчмі «Сьома сорока». Сказавши це, Томас Форестер напружив нижню щелепу, і питання було вичерпане.

У Вікторію Форестер закохувалися всі хлопчачки. І не лише хлопчачки: навіть солідні дорослі джентльмени, щасливо одружені, з сивиною в бородах, озиралися, коли вона йшла вулицею, мовби на мить знову ставали легконогими юнаками.

— Кажуть, за тобою впадає навіть пан Мандей, — сказала їй Луїза Торн одного дня у яблуневому саду.

П'ятеро дівчат сиділи поряд, спершись на зручний стовбур найстарішої яблуні в саду — хтось під нею, хтось на гілках дерева. Коли налітав травневий вітерець, рожеві яблуневі пелюстки сипалися мов сніг дівчатам на волосся і в подоли спідниць. Післяполуднєве сонце сяяло крізь листя зеленим сріблом і золотом.

— Панові Мандею сорок п'ять, — презирливо буркнула Вікторія. З виразу її обличчя ясно читалося, що сорок п'ять років — це глибока старість. Принаймні так здається, поки тобі сімнадцять.

— Крім того, — зазначила Луїзіна двоюрідна сестра, Сесилія Гемпсток, — він вже раз був одружений. Я б не хотіла вийти заміж за чоловіка, який одружується вдруге. Це однаково що довірити іншій людині об'їжджати свого поні.

— А от мені здається, — сказала Амелія Робінсон, — якраз у цьому й полягає єдина перевага шлюбу з вдівцем. Хтось інший вже згладив гострі кути до тебе; об'їздив його, як ти кажеш. Крім того, наскільки я собі уявляю, у такому віці плотські пожадання згасають, а значить, нічого аморального не передбачається.

Серед яблунєвого цвіту приснув стриманий сміх.

— А все ж таки, — невпевнено промовила Люсі Піпін, — не так вже й погано жити у великому будинку, їздити на екіпажі, запряженому четвіркою коней, а влітку виїжджати до Лондона, або в Бат на лікувальні води, або до Брайтона, щоб купатися в морі. Хоч панові Мандею дійсно сорок п'ять років.

Решта дівчат заверещали і почали закидати її пелюстками — а найголосніше кричала і найбільше пелюсток кидала Вікторія Форестер.

Трістранові Торну було сімнадцять років. Він усього на півроку старший за Вікторію, наполовину пройшов

шлях від хлопчика до чоловіка, і в жодній із цих ролей не почувався затишно. Здавалося, єдині помітні риси його зовнішності — це лікті й кадик. Волосся йому дісталось русяве, кольору мокрої соломи, і завжди стовбурчилося, скільки б він його не розчісував і не мочив.

Трістран був страшенно сором'язливий, і — як часто роблять страшенно сором'язливі люди — намагався компенсувати це надмірною галасливістю за найневідповідніших обставин. Зазвичай він був задоволений життям — як і будь-який сімнадцятирічний хлопчина, перед яким, на його думку, відкривається цілий світ можливостей. Пориноючи у мрії — працюючи в полі або стоячи за високим прилавком сільської крамниці «Мандей і Браун» — він уявляв, як мчатиме поїздом до Лондона чи Ліверпуля, як перетне безкрайні води Атлантики на шляху до Америки, і там, серед неосвоєних земель і дикунів, здобуде величезних статків.

Але часом вітер дув з іншого боку муру, приносячи запах м'яти, чебрецю й порічок, і тоді вогонь у сільських камінах випускав язики дивного кольорового полум'я. Коли дув цей вітер, не працювали навіть найпростіші пристосування — скажімо, сірники чи фантаскопи.

В такі хвилини Трістранові фантазії виходили за рамки звичного і дозволеного — він мріяв про мандри лісами, про визволення принцес із високих башт, про лицарів, тролів і русалок. Коли на нього находив такий настрій, Трістран зазвичай крадькома виходив надвір і довго лежав на траві, дивлячись у зоряне небо.

Мало хто з нас хоч раз у житті бачив зорі такими, як люди тих днів: у наших містах та містечках вночі забагато світла. Але в очах мешканців Стіни небо скидалося на мапу інших світів, ущерть засипане зорями, незліченними, мов дерева у лісі чи листя на дереві. Трістран дивився у мерехтливу темноту небес, аж поки у голові не

ставало порожньо, і тоді він ішов додому, падав на ліжко і засинав мертвим сном.

Він був неоковирним, довгов'язим створінням з величезним внутрішнім потенціалом, бочкою динаміту, що тільки й чекала, поки хтось підпалить гніт; але цього не відбувалося, тож по вихідних і вечорами Трістран допомагав батькові на фермі, а вдень працював прикажчиком пана Брауна у сільській крамниці.

Крамниця називалася «Мандей і Браун». На складі тримали запаси найнеобхіднішого, але значна частина товарів продавалася за списками. Пан Браун отримував од мешканців селища списки потрібних їм товарів — від м'ясних консервів до ліків для овець, від рибних ножів до камінних кахлів; прикажчик зводив усі списки в один і віддавав пану Мандею, котрий, запрягши підводу двома дебелими кіньми, їхав до найближчого міста графства. Повертався цей екіпаж через кілька днів, навантажений безліччю найрізноманітнішого краму.

Добігав кінця жовтень, надворі було холодно і вітряно. Увесь день здавалося, що ось-ось піде дощ — але він так і не пішов. Вікторія Форестер принесла до крамниці список, складений акуратним почерком її матері. Дівчина подзвонила у дзвоник біля прилавка, щоб її обслужили.

З бічних дверей вийшов Трістран Торн — і вона, здається, трохи засмутилася.

— Добридень, пані Форестер.

Дівчина ввічливо усміхнулася і простягнула список Трістранові. Ось що там було:

1/2 фунта саго
10 упаковок сардин
1 пляшка грибного кетчупу
5 фунтів рису

1 банка світлої патоки
2 фунти смородини
1 пляшка кошенілі
1 фунт льодяників
1 шилінгова коробка какао «Раунтрі»
3 упаковки мастила для ножів «Оукі»
6 упаковок вакси «Брансвік»
1 упаковка желатину «Суїнборн»
1 пляшка меблевої мастики
1 ополоник
1 дев'ятипенсовий друшляк
1 кухонна драбина

Трістран прочитав список, вишукуючи в ньому тему для розмови: йому дуже хотілося обмінятися з дівчиною бодай кількома словами.

Аж сам дивуючись, він почув власний голос:

— Схоже, у вас готуватимуть рисовий пудинг, пані Форестер.

Щойно промовивши ці слова, він одразу збагнув, що змолов дурницю. Вікторія підбгала свої милі губки, кліпнула сірими очима і відповідала:

— Так, Трістране. У нас готуватимуть рисовий пудинг.

І раптом з усмішкою додала:

— Мати вважає, що рисовий пудинг — якщо споживати його у належній кількості — чудовий засіб проти застуд та інших осінніх недуг.

— А моя мати, — признався Трістран, — завжди готує пудинг з тапіоки.

Він почепив її список на цвях до інших списків.

— Більшість замовлень ми зможемо доставити завтра вранці, а решту — на початку наступного тижня, коли пан Мандей поїде до міста.

Селом промчав порив вітру — такий сильний, що у вікнах задеренчало скло, а флюгери на дахах закрутилися, мов божевільні, переплутавши північ із заходом, а південь — зі сходом.

Вогонь, що палахкотів у каміні крамниці «Мандей і Браун», підстрибнув і заграв зеленими і червоними язиками, виблискуючи срібними іскрами — приблизно такими, які можна побачити, вкинувши в полум'я жменю залізної тирси.

Вітер дув зі сходу, з Чарівної Країни, і Трістран Торн раптом відчув хвилю досі незнаної відваги.

— Знаєте, пані Форестер, за кілька хвилин я звільнюся, — сказав він. — Чи дозволите провести вас до будинку? Адже мені з вами майже по дорозі.

Чекаючи на відповідь, він чув гучні удари власного серця. Сірі очі Вікторії дивилися на нього з неабияким подивом. Здавалося, промайнула сотня літ, аж нарешті вона відповіла:

— Звичайно.

Трістран помчав до кабінету пана Брауна і повідомив йому, що зараз піде додому. Той не заперечував, але повчальним тоном розповів, що коли сам був молодий, завжди залишався у крамниці до останнього, аж поки не наставав час замикати двері, а часом навіть спати лягав під прилавком, замість подушки підклавши під голову пальто.

Хлопець погодився, що в такому разі йому, Трістранові, неабияк пощастило, й побажав панові Брауну добраніч. Після цього, узявши на вішаку своє пальто і новенького капелюха, вибіг надвір, на бруківку, де на нього чекала Вікторія Форестер.

Поки вони йшли, на землю швидко опускалися сутінки. Трістран відчував у повітрі далекий подих зими — суміш пахощів нічного туману, перших заморозків і опалого листя.

Звивиста стежка вела їх до ферми Форестерів; у небі висів вузький серп місяця, в пільмі палали величезні зорі.

— Вікторіє, — через деякий час почав Трістран.

— Так, Трістране, — відгукнулася дівчина. Впродовж цієї прогулянки вона думала про щось своє.

— Ти не вважатимеш за нахабство, якщо я тебе поцілую?

— Вважатиму, — холодно відрізала Вікторія. — Ще й неабияке нахабство.

Трістран зітхнув.

Вони піднялися на пагорб у цілковитій тиші. З вершини пагорба було добре видно жовті вогники Стіни; віконця, за якими горіли свічки і лампи, вабили своїм теплом. А над їхніми головами мерехтіли й палали міриади зірок, холодних і далеких, незліченних і незбагнених.

Трістран узяв крихітну долоню Вікторії у свою. Вона не відсмикнула її.

— Ти це бачив? — запитала вона, вказуючи на краєвид.

— Нічого я не бачив. Я дивився на тебе.

Вікторія усміхнулася в місячному сяйві.

— Ти — найпрекрасніша жінка на світі, — з глибоким почуттям сказав Трістран.

— Тримай себе в руках, — відповіла Вікторія, але зовсім не сердито.

— А ти що бачила? — запитав Трістран.

— Зірка падала. Мені здається, у цю пору року таке рідко трапляється.

— Віккі, ти поцілуєш мене?

— Ні, — відповіла дівчина.

— Але ж ти цілувала мене, як ми були молодші. Ти поцілувала мене під Дубом Обітниць на своє п'ятнадцятиріччя. На останнє Травневе свято ти знову мене поцілувала — за хлівом, на фермі твоїх батьків.

— Тоді я була зовсім іншою, — сказала Вікторія. — Я не цілуватиму тебе, Трістране Торн.

— Не цілуватимеш... А може, вийдеш за мене заміж?

На пагорбі повисло мовчання — чути було тільки шум жовтневого вітру. Потім почулося щось схоже на дзвін: це реготала найпрекрасніша дівчина Британських островів. Трістранові слова неабияк вразили і розвеселили її.

— Заміж? За тебе? — недовірливо перепитала вона. — А навіть якби я й погодилася, Трістране Торн, що б ти зміг мені дати?

— Що б зміг тобі дати? — вигукнув хлопець. — Та заради тебе, Вікторіє Форестер, я ладен з'їздити до Індії і привезти слонячі бивні, перлини завбільшки як твій великий палець, рубіни завбільшки як яйця кропивника! Або попливти до Африки і привезти звідти алмази більші за крикетну кулю. Відшукати витік Нілу і назвати його на твою честь! Я поїду до Америки, у Сан-Франциско, на золоті копальні, і не повернуся, поки не добуду стільки золота, скільки ти важиш! Тоді я доставлю це золото сюди і складу до твоїх ніг. Тільки скажи — і я поїду на крайню північ, полюватиму на білих ведмедів і привезу тобі їхні шкури.

— В тебе непогано виходило, — сказала Вікторія, — поки справа не дійшла до білих ведмедів. Та роби що хочеш, юний фермере і хлопчику на побігеньках, але я тебе не поцілую. І заміж за тебе не вийду.

Трістранові очі блищали у місячному світлі.

— Заради тебе я поїду до Китаю і відіб'ю в короля тамтешніх піратів величезну скриню з нефритовими прикрасами, шовком і опіумом. Я поїду до Австралії, на інший бік Землі, і привезу тобі... гм...

Трістран гарячково перебирав у думці прочитані «вражаючі романи», силкуючись пригадати, чи подорожував хтось із їхніх героїв до Австралії.

— Кенгуру, — врешті сказав він. — А ще купу опалів.

Щодо опалів він майже не сумнівався. Вікторія Форестер стисла його руку.

— Але що ж я робитиму з кенгуру? — запитала вона. — Знаєш, нам уже треба поспішити, бо мої батьки хвилюватимуться, або надумують собі бозна-чого. Адже ми з тобою не цілувалися, Трістране Торн.

— Поцілуй мене, — благав він. — За твій поцілунок я ладен зробити що завгодно — видерусь на будь-яку гору, перепливу будь-яку річку, пустелю перейду!

Хлопець змахнув рукою, широким жестом вказавши на селище, що простягалося під ними, й нічне небо над головою. У сузір'ї Оріона, поблизу східного горизонту, яскраво спалахнула і впала зірка.

— Зади твого поцілунку і щоб добитися твоєї руки, — велемовно продовжив Трістран, — я принесу тобі зірку, яка щойно впала.

Він тремтів од холоду. Його пальто було надто тонке, а поцілунок йому явно не світив, і Трістран не міг збагнути, в чому справа. Мужні герої «вражаючих романів» ніколи не мали проблем із поцілунками.

— Ну добре, хай буде зірка, — сказала Вікторія. — Якщо принесеш, я згодна.

— Що? — перепитав Трістран.

— Якщо ти принесеш мені зірку, — продовжувала Вікторія, — але саме ту, що зараз упала, а не якусь іншу, то я поцілую тебе. Хтозна, може й не тільки поцілую. Дивися, як усе просто: не треба їхати ані до Австралії, ані до далекого Китаю.

— Що? — повторив Трістран.

Вікторія засміялася з нього, відсмикнула руку і почала спускатися до батькової ферми. Трістран кинувся їй навздогін.

— Ти це серйозно?

— Не менш серйозно, ніж усі твої вишукані слова про рубіни, золото й опіум, — відповіла дівчина. — Що взагалі таке цей опіум?

— Якийсь складник мікстури від кашлю, — пояснив Трістран. — Щось на кшталт евкаліпта.

— Звучить не надто романтично, — усміхнулася Вікторія Форестер. — Але чому ж ти не біжиш по обіцяну зірку? Вона впала десь на сході, он там. — Дівчина знову розсміялася. — Дурненький хлопчиську на побігеньках! Усе, на що ти здатен — це доставляти нам продукти для рисового пудингу.

— Але якщо я таки принесу тобі цю зірку? — з викликом запитав Трістран. — Що я від тебе отримаю? Поцілунок? Руку і серце?

— Усе, що забажаєш, — весело відповіла Вікторія.

— Присягаєшся?

До будинку Форестерів залишалася сотня ярдів. Його вікна світилися жовтим і помаранчевим.

— Звичайно, — усміхнулася Вікторія.

Восени копита коней, корів і овець, а також собачі лапи перетворювали стежину до будинку Форестерів на суцільну багнюку. Трістран Торн встав на коліна прямо посеред багнюки, не переймаючись долею пальтя й шерстяних штанів.

— Я згоден, — сказав він. Тут знову дмухнув вітер зі сходу. — Мушу попрощатися, вельмишановна пані, — промовив Трістран Торн. — На мене чекають невідкладні справи на сході.

Він підвівся, не звертаючи уваги на бруд, що налип на одяг, і низько вклонився дівчині, знявши перед нею капелюха.

Вікторія Форестер засміялася з цього худого хлопчиська, прикажчика з крамниці. Цей сміх ще довго дзвенів у Трістранових вухах.

Додому Трістран не йшов, а біг. Куші ожини чіплялися до пальта, а капелюх упав, збитий гілкою дерева.

Нарешті, захеканий і брудний, він забіг на кухню рідної домівки на західній луці.

— Ти глянь на нього! — вигукнула мати. — Що за вигляд? Це ж треба таке!

У відповідь хлопець лише усміхнувся.

— Трістране, хіба ти не чуєш? З тобою мати розмовляє, — сказав батько. Йому було вже тридцять п'ять, але мало що змінилося — такий само високий, те ж ластовиння, хоча у каштанових кучерях з'явилося кілька сивих волосин.

— Тату й мамо, перепрошую, — сказав Трістран, — але сьогодні ввечері я мушу покинути селище. Може статися, що я трохи затримаюся.

— Що за дурниці! — вигукнула Дейзі Торн. — Ніколи не чула такої нісенітниці.

Але Дунстан Торн зауважив у синових очах характерний погляд.

— Я маю з ним поговорити, — звернувся він до дружини. Вона кинула на нього лютий погляд, але кивнула.

— Чудово! Мене одне цікавить: хто пальто зашиватиме?

З цими словами вона пішла на кухню. Вогонь у каміні поблискував зеленим і фіалковим, зі срібними іскринками.

— Куди ж ти зібрався йти? — запитав Дунстан.

— На схід, — відповів син.

«На схід...» Батько кивнув. Ці слова могли означати дві речі: схід у буденному розумінні — сусіднє графство, що лежало за лісом, і Схід з великої літери — світ по той бік муру. Дунстан Торн без зайвих розпитувань розумів, про що йшлося.

— Ти повернешся?

Трістран широко всміхнувся.

— Звичайно ж!

— Добре, тоді все гаразд — сказав батько і почухав носа. — В тебе вже є план, як проникнути за мур?

Трістран похитав головою.

— Думаю, яюсь воно буде. Якщо треба буде, відіб'юся від вартових.

Дунстан насупив брови.

— Ні, так не можна. А якби на варті стояв ти або я? Треба зробити це так, щоб ніхто не постраждав. — Він знову задумливо почухав носа. — Йди збирай речі і поцілуй маму на прощання, а я тебе проведу.

Трістран зібрав сумку, поклавши туди принесену матір'ю їжу: шість стиглих червоних яблук і домашню хлібину, а також кружальце свіжого сиру. Пані Торн чомусь не дивилася Трістранові в очі. Він поцілував її у щоку і попрощався, опісля вийшов за двері у супроводі батька.

Вперше Трістран стояв на варті біля муру, коли йому виповнилося шістнадцять. Тоді йому дали всього одну настанову: завдання вартового полягає в тому, щоб усіма можливими засобами не пропускати через отвір нікого з боку Стіни. Якщо вартові не могли зробити це самотужки, вони повинні були підняти на ноги селище.

Йдучи поряд із батьком, Трістран намагався здогадатися, що ж той надумав. Може, їм удвох вдасться пересилити вартових? А може, батько у якийсь хитрий спосіб відверне їхню увагу, а він тим часом проскочить? А може...

Поки вони дійшли до муру, Трістран вже подумки перебрав усі можливі варіанти — крім того єдиного, який трапився насправді.

Того вечора на варті біля муру стояли Гарольд Кратчбек і пан Броміос. Гарольд, син мірошника, міцний

молодик, був на декілька років старший за Трістрана. Волосся пана Броміоса залишилося таким же чорним і кучерявим, а очі — таким ж зеленими, як колись. Від нього пахло виноградом і виноградним соком, ячменем і хмелем.

Дунстан Торн відкрито підійшов до пана Броміоса і встав перед ним. Той переступав з ноги на ногу, щоб зігрітися.

— Доброго вечора, пане Броміосе! Добри вечір, Гарольде, — привітався Дунстан.

— Вітаю, пане Торн, — відгукнувся Гарольд Кратчбек.

— Доброго вечора, Дунстане, — сказав пан Броміос. — Сподіваюся, у вас все гаразд.

Дунстан підтвердив, що так воно і є. Вони трохи поговорили про погоду і дійшли висновку, що для фермерів вона не найкраща, і що судячи з кількості ягід на тисах і гостролистах, зима буде холодна і довга.

Слухаючи цю розмову, Трістран ледь не вибухнув од нетерпіння, але старанно тримав язика за зубами.

Нарешті батько перейшов до справи.

— Пане Броміосе, Гарольде — якщо не помиляюся, ви обидва знайомі з моїм сином Трістраном?

Трістран схвильовано підняв капелюха.

Далі батько сказав щось таке, чого він не зрозумів:

— Думаю, ви обоє знаєте, звідки він.

Пан Броміос мовчки кивнув.

Гарольд Кратчбек відповів, що різні чутки ходять, але ж не всьому варто вірити.

— Так от це правда, — промовив Дунстан. — І тепер йому час повертатися.

— Там зірка... — почав було Трістран, але батько подав йому знак замовкнути.

Пан Броміос потер підборіддя і провів п'ятірнею по своїх чорних кучерях.

— Добре, — сказав він нарешті. Опісля повернувся до Гарольда і тихо поговорив з ним. Трістран не розчув ані слова.

Батько поклав йому в руку щось холодне.

— Вперед, хлопче. Йди і повертайся зі своєю зіркою, і нехай береже тебе Господь з усіма янголами!

Пан Броміос і Гарольд Кратчбек, вартові проходу, розступилися, даючи хлопцеві дорогу.

Трістран ступив крок через отвір між важких каменів — і опинився з іншого боку, на луці.

Озирнувшись, він побачив трьох чоловіків, обрамлених аркою проходу, і знову здивувався, як це йому так просто дозволили пройти.

З сумкою в одній руці і з таємничим предметом, отриманим од батька, в іншій, Трістран Торн пішов пологим схилом угору, до лісу.

З кожним кроком нічна прохолода відступала. Вже опинившись у лісі, на вершині пагорба, Трістран зі здивуванням помітив, що крізь гілки просто на нього яскраво світить місяць. Хлопець здивувався, адже пам'ятав, що місяць сів вже годину тому. Він здивувався ще більше, коли помітив, що це повня, та ще й яскравого глибокого кольору — хоча годину тому в небі був тонесенький серп.

Раптом холодний предмет у його кулаку тоненько зазвенів кришталевим мелодійним дзвоном, наче з дзвіниці крихітного скляного собору. Трістран розкрив долоню і підніс батьків подарунок до променя світла.

Це був пролісок, виготовлений зі скла.

Обличчя торкнувся порив теплого вітру, що приніс запах м'яти, смородинового листа і стиглих соковитих слив. Трістран раптом зрозумів, на який одчайдушний вчинок наважився. Він ішов до Чарівної Країни у пошуках зірки, що впала, не маючи анінайменшого уявлення,

де і як її шукати — і взагалі що робити, коли сили вичерпаються. Хлопець озирнувся і заворожено поглянув на вогники селища — вони ледь проступали крізь густий туман, та однак вабили.

Він знав, що коли б зараз надумав повернутися, то ніхто й ніколи йому за це не дорікнув би — ані батько, ані мати; і навіть Вікторія Форестер при наступній зустрічі не брала б його на глузи, обзиваючи хлопчиком на побігеньках і не стала б жартувати про те, як важко, виявляється, шукати зірки, що падають з неба.

На мить він зупинився.

Але потім подумав про губи Вікторії, про її сірі очі, про її дзвінкий сміх. Розправивши плечі, хлопець почепив кришталевий пролісок у петельку верхнього гудзика, тепер вже розщібнутого. Він замало знав, щоб боятися, і був надто юний, щоб сповнитися трепетом.

Трістран Торн перебував за межами звичної реальності — він ішов углиб Чарівної Країни.